

YOUNGO MANIJOS VERTINIMO SKALĖ

Vardas, pavardė: _____

Data: _____

	Nurodymai: Klauskite žemiau išdėstytų klausimų naudodamiesi tekstu. Jei reikia tiksliau įvertinti, paklauskite papildomų klausimų. Kiekvieną atsakymą įvertinkite savo nuožiūra, atsižvelgdami ne tik į tai, ką sako pacientas.	Vertindami kiekvieną atsakymą Naudokite tiktai nurodytus atsakymų skaičius. Tinkamą apibraukite arba įrašykite.
	Aš jums dabar užduosiu klausimus, norėdamas įvertinti simptomus, kurie galbūt jums buvo atsiradę praėjusią savaitę.	PAKILI NUOTAIKA
1	Kokia paskutinę savaitę buvo jūsų nuotaika? Ar jūs optimistiškai žiūrėjote į ateitį? (Ar buvo priežastis taip jaustis?) Ar jūs ypač pasitikėjote savimi (ypač gerai apie save galvojote)? Ar buvo laikotarpis, kai jautėtės labai gerai ar netgi pakiliai? [Jei taip] Ar geros dienos buvo tikrai tokios geros ar tik geresnės nei blogos dienos? Ar buvo taip, kad juokėtės iš dalykų, kurie jums anksčiau nebūtų atrodę juokingi? Arba gal juokėtės ar juokavote apie dalykus, kurie kitiems žmonėms neatrodo juokingi (arba laikytini blogu skoniu)?	0 = Nėra 1 = Klausinėjant paaiškėja, kad truputį ar galbūt pagerėjusi 2 = Aiškus subjektyvus pakilimas: optimistiškas/a, pasitikintis/a savimi, linksmas/a, nuotaika atitinka pokalbio turinį 3 = Pakili: nuotaika neatitinka pokalbio turinio: juokingas/a 4 = Euforiškas/a, nelaiku juokiasi, dainuoja.
	ŠIA savaitę . . .	Padidėjęs motorinis aktyvumas/ energija
2	Kiek turėjote energijos? Ar buvo akimirų, kai jautėtės ypač energingas? [Jei taip] Ar buvo sunku nusiraminti? Ar jautėtės fiziškai nepailstantis/i? (sunku buvo ramiai nusėdėti?) Ar buvote aktyvesnis/ė nei paprastai? Ar padarėte daug daugiau nei paprastai? Pastabos:	0 = Nėra 1 = Subjektyviai padidėjęs 2 = Judrus/i, pagausėję gestų 3 = Pernelyg didelis energingumas; kartais hiperaktyvus/i, nenuilstantis (gali būti nuramintas) 4 = Motorinis sujudinimas; nuolat hiperaktyvus/i (negalima nuraminti)
		Seksualinis susidomėjimas
3	Ar seksas domino labiau nei paprastai? Ar darėte ką nors seksualaus, kas jums būtų neįprasta? Ar kalbėjote ar juokavote apie seksą daugiau nei paprastai tai darote? Pastabos.	0 = Normalus, nepadidėjęs 1 = Truputį ar galbūt padidėjęs 2 = Aiškus subjektyvus padidėjimas paaiškėja klausinėjant 3 = Spontaniškas seksualinis kalbos turinys: išsamiai kalba apie seksualinius dalykus 4 = Atviri seksualiniai veiksmai (pacientų, ligoninės personalo ar klausinėtojo atžvilgiu)
		Miegas
4	Kiek valandų miegojote? Ar jums užtenka mažiau miego nei paprastai (ir vis tiek jaučiatės pailsėjęs)? Pastabos:	0 = Teigia, kad miego trukmė nesutrumpėjusi 1 = Miega maždaug viena valandą mažiau nei paprastai 2 = Miega daugiau nei vieną valandą mažiau nei paprastai 3 = Sako, kad sumažėjo miego poreikis 4 = Neigia poreikį miegoti
		Irzlumas
5	Ar jus erzino tai, kas atsitikdavo ar kaip žmonės su jumis elgėsi? Ar pastebėjote, kad šie dalykai trukdė jums daugiau nei paprastai? Ar dažnai buvote suerzinamas? Kaip jūs išreikšdavote pyktį?	0 = Nėra 2 = Subjektyviai padidėjęs 4 = Kartais susierzindavo per pokalbį, neseniai buvę pykčio ar susierzinimo epizodai skyriuje 6 = Dažnai susierzina per pokalbį, išpyškina trumpus, atžarius atsakymus 8 = Priešiškas/a, nebendraujantis/i, apklausa neįmanoma
		Kalba (tempas ir kiekis)
6	Ar buvote šnekesnis nei paprastai? Ar kas nors skundėsi, kad negali įterpti nei žodžio? Ar jums nebuvo sunku pradėjus kalbėti, nustoti? Ar buvo akimirų, kai kalbėjote taip greitai, kad žmonėms buvo sunku jus suprasti? Pastabos:	0 = Jokio padidėjimo 2 = Šnekus 4 = Kartais padidėja kalbos tempas ar kiekis, kartais daugiažodžiauja 6 = Logorėja; nuolat padidėjęs kalbos tempas ir kiekis, sunku įsiterpti 8 = Intensyvi logorėja, nepertraukiama, nenutrūkstama

		Kalbos - mąstymo sutrikimas
7	Ar jums kildavo daugiau idėjų nei paprastai, ar kilo ypač gerų idėjų? Ar jūsų mąstymas šią savaitę buvo ypač išvalgus ar aiškus? Ar jus dažnai išblaškėdavo? Ar mintys greitai keisdavo viena kitą? Ar jūs kartais turėjote tiek idėjų, jog kartais susipainiodavote, ką norite pasakyti? Ar pasiklysdavote galvodamas apie detales? Pastabos:	0 = Nėra 1 = Smulkmeniškasis: lengvas išsiblašymas: greitas mąstymas 2 = Išblaškomas; praranda minčių seką; dažnai keičia temą, mintys greitai bėga 3 = Idėjų suoliavimas, tangentiškumas: sunku sekti mintį, rimavimas, echolalija 4 = Inkoherencija; bendravimas neįmanomas.
8	Ar... - kūrėte naujus planus arba pradėjote naujus projektus? - pasiekėte ką nors ypatingą? Ar sugebėjote daugiau nei paprastai? - suvokėte, kad galite geriau suprasti daiktų esmę nei paprastai? - buvo religinių apsišaukimų? - geriau supratote sutapimus? - supratote ypatingą įvykių reikšmę? - pastebėdavote dalykus, kurių kiti nepastebėdavo, ar jautėte, kad žmonės kalba apie jus ar netgi bando jus įskaudinti? - kilo minčių, kurios kitiems žmonėms atrodė beprasmės? - buvo haliucinacijų?	Mąstymo turinys 0 = Normalus 2 = Abejotini planai, nauji interesai 4 = Ypatingas (i) projektas (ai). Perdėtas religingumas. 6 = Didybės ar paranoidinės idėjos; santykio idėjos 8 = Kliesdėsiai, haliucinacijos
9	Kaip jums sekėsi bendrauti su kitais žmonėmis? (Ar buvote nusiteikęs/usi bendrauti?) Ar kartais rėkėte, reikalavote ar buvote sarkastiški? Ar pykdavotės su žmonėmis? (Kas atsitiko?) Ar pastebėjote, kad rėkiate, mėtote daiktus ar darote ką nors destruktivaus? Pastabos:	Griaunamasis-agresyvus elgesys 0 = Nėra, linkęs/usi bendrauti 2 = Sarkastiškasis/a; kartais rėkauja, karingas(a) 4 = Reikalaujantis/i, grasina skyriuje 6 = Gąsdina klausinėtoją, rėkia; sunku kalbėtis 8 = Puolantis/i; destruktivus/i, pokalbis neįmanomas
10	Kaip jūs rūpinotės savo išvaizda ir kūno priežiūra? Ar buvo sunku tai daryti? Ar buvo atvejų, kai žmonės galvojo, kad jūs apsirengęs per daug ar per mažai? Ar šią savaitę vilkėjote kitokių spalvų rūbais nei paprastai? Ar nešiojote daugiau papuošalų, ar dažėtės daugiau nei paprastai? Ar buvo laikotarpis, kai nesirūpinote savo išvaizda? Pastabos:	Išvaizda 0 = Tinkama apranga ir išvaizda 1 = Minimaliai netvarkingas/a 2 = Varganai susitvarkęs/usi; vidutiniškai susivėlęs/usi; per puošniai apsirengęs/usi 3 = Susivėlęs/usi; dalinai apsirengęs/usi; ryškus makiažas 4 = Visiškai netvarkingas/a; apsirengęs keistais drabužiais
11	Pagalvokite apie pastarąją savaitę: ar darėte tai, kas atrodo kaip neįprastas elgesys Jums? [Jei taip] ar tai buvo dėl geros jūsų nuotaikos? Kaip jūs suprantate _____ (pateikite kaip pavyzdį galimus paciento elgesio simptomus) Pastabos:	Kritika 0 = Yra, pripažįsta ligą, sutinka su reikalingumu gydytis 1 = Galbūt serga 2 = Pripažįsta elgesio pasikeitimą, bet ligą neigia 3 = Pripažįsta galimą elgesio pasikeitimą, bet ligą neigia 4 = Neigia bet kokią elgesio pasikeitimą
	Komentarai:	Iš viso =

Youngo manijos vertinimo skalė (YMVS) – tai trumpas, bet efektyvus instrumentas, naudojamas manijos gydymo efektyvumui vertinti ar bipolinio sutrikimo, manijos epizodo atkryčiams fiksuoti [1]. YMVS sudaro vienuolika teiginių, kurie vertinami penkiais balais, tačiau septyni iš vienuolikos teiginių yra vertinami nuo 0 iki 4 balų, o keturi – nuo 0 iki 8 balų. Bendra balų suma gali svyruoti nuo 0 iki 60. Vertinami kliniškai simptomai, todėl tyrimą turi atlikti gydytojas psichiatras.

Skalė gali naudotis ne tik psichiatrai, bet ir psichiatrijos stacionarų medicinos seserys bei psichiatrijos gydytojai rezidentai. YMVS pasižymi dideliu patikimumu vertinant tiek skirtingų tyrėjų, tiek to paties tyrėjo pakartotinių tyrimų stabilumą. YMVS yra validus tyrimas, gerai koreliuojantis su kitais manijos vertinimo metodais. YMVS plačiai naudojamas kliniškųjų tyrimų metu ir laikomas jautriu bei patikimu objektyvizuotu manijos vertinimo metodu [2].

Parengė R.Bunevičius

1. Young R.C., Biggs J.T., Ziegler V.E., Meyer D.A. A rating scale for mania: Reliability, validity and sensitivity // Br. J. Psychiatry. - 1978, vol.133, p. 429-435.

2. Blacker D. Psychiatric rating scales. In Sadock B.J., Sadock V.A. (ed.) Kaplan & Sadock's Comprehensive textbook of psychiatry, 7th edition on CD-Rom. - Lippincott Williams & Wilkins/Folio Infobase, 2000.